

De mate en fasering van flexibilisering binnen CZO- opleidingen, gebaseerd op EPA's

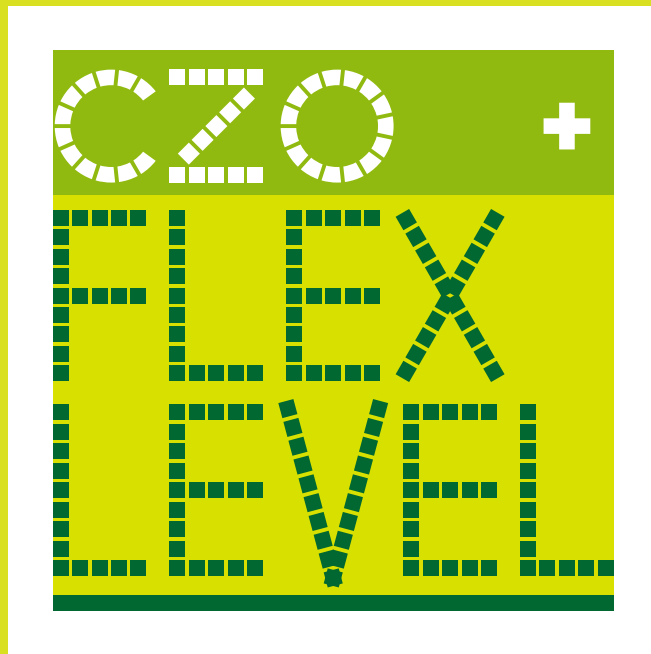
12 november 2021

Vastgesteld door stuurgroep CZO Flex Level

Agenda

1. Aanleiding: verschillende visies en ambities t.a.v. flexibilisering
2. Opbrengsten programma CZO Flex Level t.a.v. flexibilisering
3. Essentie vervolgopleidingen, gebaseerd op EPA's
4. Flexibilisering CZO-opleidingen, gebaseerd op EPA's
5. Borging flexibiliteit en duurzaamheid van CZO-opleidingen

1. Aanleiding

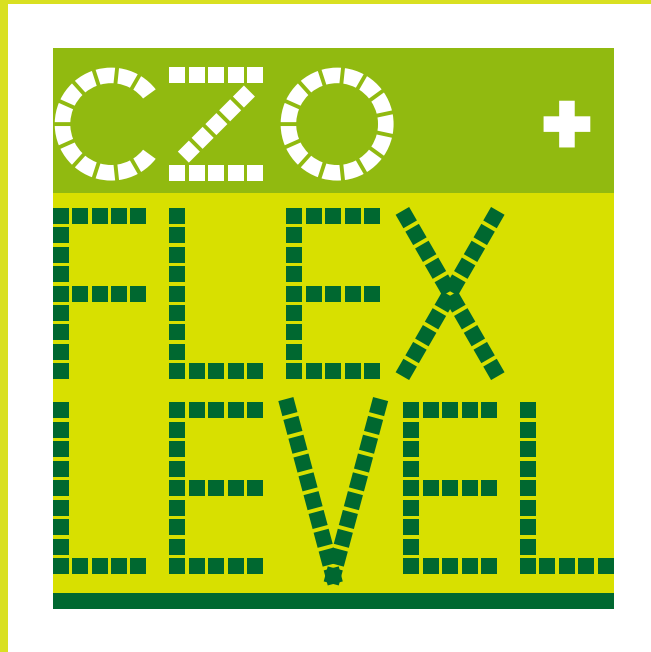

Aanleiding

Er zijn verschillende visies en ambities t.a.v. de mate en fasering van flexibilisering van EPA-gerichte CZO-opleidingen bij de volgende actoren:

1. Professionals / beroepsverenigingen
2. Zorginstellingen
3. Opleidingsinstellingen

Dit vraagt om duidelijkheid over wat we onder flexibilisering verstaan, wat daarvan onder het programma CZO Flex Level valt en wat daarvan wordt opgenomen in de strategische agenda van CZO-opleidingen vanaf 2023

2. Opbrengsten programma CZO Flex Level t.a.v. flexibilisering

Opbrengsten programma CZO Flex Level - totaal -

Realisatie doelen van het nieuwe CZO- opleidingsstelsel, te weten:

- Opleiden van zorgprofessionals voor het verlenen van goede en veilige zorg (van morgen)
- Zorgprofessionals doelmatig opleiden, zoveel mogelijk just-in-time en voor de eigen context
- Bevorderen van ontwikkelmogelijkheden en carrièreperspectief voor zorgprofessionals
- Bevorderen in-, door- en uitstroom van zorgprofessionals in CZO- en mbo- en hbo-opleidingen

door:

- Flexibiliseren van CZO-opleidingen en leerroutes met EPA's als bouwstenen
- Vernieuwen van CZO-opleidingen en leerroutes waarbij het leren op de werkplek centraal staat
- Transformatie van het CZO, nieuwe invulling van kaderstelling en toezicht door het CZO
- Bijdragen aan een flexibele bekostiging van de vernieuwde CZO-opleidingen (via FZO)

Opbrengsten programma CZO Flex Level t.a.v. flexibilisering

Opleveren visie & architectuur voor het nieuwe CZO-opleidingsstelsel:

- Flexibiliseren en vernieuwen van opleidingen in een samenhangend CZO-stelsel
- Leren op de werkplek vormt het kernbegrip van de visie
- Contouren- en vervolgnota architectuur CZO Flex Level (2019 en 2020)
- Ontwikkelen, evalueren, bijstellen en valideren van EPA's (zie volgende dia)
- CZO-opleidingseisen 1.0 (AZ en MK in 2020, LZ in 2021 en MOO in 2022)
- Voorstel voor registreren, certificeren en diplomeren (2021)
- Voorstel voor studiepunten oftewel CZO-credits (eind 2021)
- Voorstel voor vrijstellingen (eind 2021)
- CZO-opleidingseisen 2.0, inclusief studiepunten en vrijstellingen (medio 2022)

Opbrengsten programma CZO Flex Level t.a.v. flexibilisering

Opleveren EPA's voor het nieuwe CZO-opleidingsstelsel:

EPA's voor 21 CZO-opleidingen (eerste tranche)

- Oplevering van bijna 200 EPA's aan het eind van de eerste fase (begin 2020)
- Doorontwikkeling en validatie van EPA's (B)AZ, LZ en MK (2020 + 2021)

EPA's voor 14 CZO-opleidingen (tweede tranche)

- Oplevering van EPA's: (A) pilots (B) uitbreiding MOO (C) m.b.v. EPA-ontwikkelbox + checks
- NB: 16 CZO- opleidingen vallen tot heden buiten scope van het programma CZO Flex Level!

EPA's voor 35 CZO- opleidingen (eerste en tweede tranche)

- Evaluatie, bijstelling en validatie EPA's voor verpleegkundige vervolgopleidingen (2023)
- Evaluatie, bijstelling en validatie EPA's voor medisch ondersteunende opleidingen (2025)

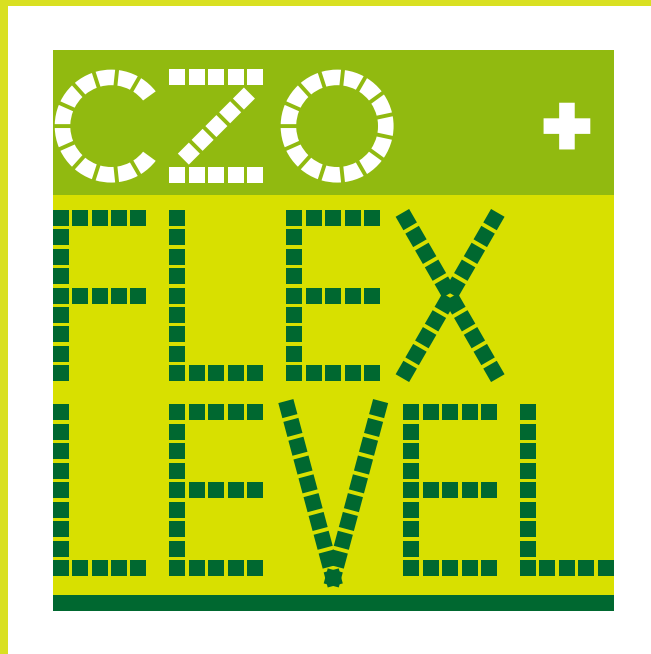

Opbrengsten programma CZO Flex Level t.a.v. flexibilisering

Bijdragen aan landelijke uniformiteit in nieuw CZO-opleidingsstelsel door:

- Visie en architectuur nieuw CZO-opleidingsstelsel
- Opleveren landelijk gevalideerde EPA's
- Uitgangspunten en kaders voor generieke toetsinstrumenten
- Landelijk gedragen theorie voor AZ, MK en LZ, later gevolgd door MOO
- Train-de-trainer programma m.b.t. bekwaam verklaren voor praktijk- en werkbegeleiders
- Maatwerk workshops over EPA-gericht opleiden voor o.a. projectleiders en theorieopleiders
- Monitoring civiel effect door het CZO, in afstemming met monitoring implementatie CZO FL
- Beleidsvorming, kennisdeling (via bijeenkomsten, kennisnet en website) en advisering
- Ontwikkelen tools voor toolbox (o.a. praktische formats, instructies en presentaties)
- Bijdragen aan realiseren flexibele bekostiging van het nieuwe opleidingsstelsel

3. Essentie CZO- opleidingen, gebaseerd op EPA's

Essentie CZO- opleidingen, gebaseerd op EPA's

Een opleiding bestaat inhoudelijk uit de volgende bouwstenen:

- ❑ EPA's (kern- en evt. specifieke EPA's), inclusief benodigde kennis, vaardigheden en gedrag en de meest relevante CanMeds-gebieden
- ❑ EPA-overstijgende theorie (theorie die een (gemeenschappelijke) basis vormt of theorie die op meerdere EPA's van toepassing is)
- ❑ EPA-overstijgende leeractiviteiten, gericht op competenties die niet (makkelijk) te koppelen zijn aan EPA's (tot heden overige leeractiviteiten genoemd)

De opleiding kan op verschillende manieren worden opgebouwd.

Essentie CZO- opleidingen, gebaseerd op EPA's

Vergelijking opleidingen en individuele leerroutes:

- Aanbod van (in principe) dezelfde leereenheden: EPA's, EPA-overstijgende theorie en EPA-overstijgende leeractiviteiten
- Gelijke waardering van leereenheden (o.a. aantal CZO-credits)
- De leereenheden vormen in de opleiding een vaste set en zijn in een individuele leerroute naar keuze/ behoefte van de zorginstelling en/of het individu
- Onderscheid tussen registreren, certificeren en diplomeren van leereenheden/ EPA's:
  - De (basis- en) kern EPA's binnen een CZO-opleiding worden afgesloten met een CZO-diploma
  - De specifieke EPA's binnen een CZO-opleiding worden afgesloten met een CZO-certificaat
  - De losse EPA's buiten de CZO-opleiding/ in een individuele leerroute worden door het CZO geregistreerd
- Onderscheid in financiering. NB: Het is op dit moment nog niet bekend welke leereenheden van welke opleidingen binnen de beschikbaarheidsbijdrage (FZO) gaan vallen!

Essentie verpleegkundige vervolgopleidingen, gebaseerd op EPA's

Verschillende manieren om verpleegkunde te typeren:

Typering naar beschermde beroepstitel:

- Artikel 3 beroep = verpleegkundige (nurse)
(long-, oncologie-, diabetes- en ambulanceverpleegkundige worden ook genoemd in BIG (en uitvoeringsregelingen))
- Artikel 14 beroep = verpleegkundig specialist agz/ ggz (nurse practitioner)

Typering naar ontwikkelingsfasen:

- Nursing (bereikt na initiële opleiding)
- Advanced Nursing (bereikt na opleiding, werkervaring etc.), te onderscheiden in:
  - Developed Nursing (o.a. verpleegkundig opleider, verplegingswetenschapper, verpleegkundig directeur)
  - Certified Nursing (verpleegkundige met vervolgopleiding)
  - Advanced Practice Nursing (Nurse Practitioner (verpleegkundig specialist))

Essentie verpleegkundige vervolgoopleidingen, gebaseerd op EPA's

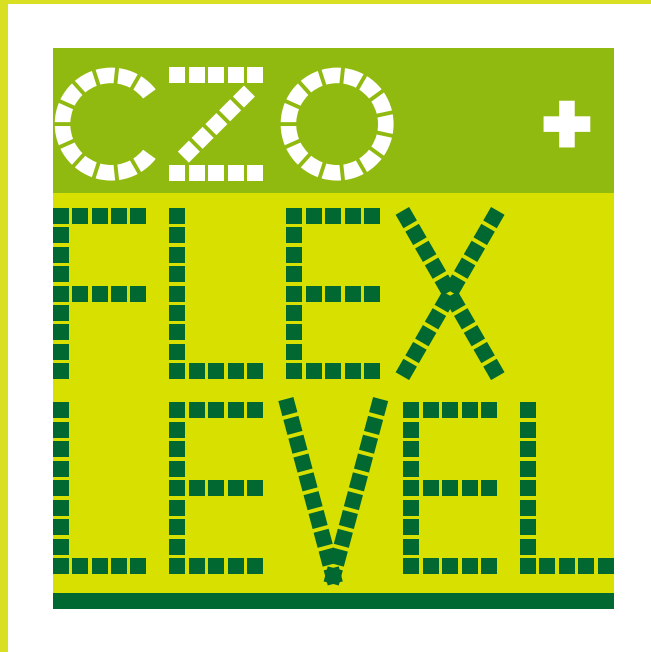
Uitgangspunten V&VN t.a.v. flexibilisering CZO-opleidingen:

Algemeen:

‘No advanced nursing without nursing’. Het is voor een verpleegkundige vervolgopleiding, maar ook voor losse leereenheden/ EPA's uit deze opleidingen, noodzakelijk om een verpleegkundige te zijn. Het opleiden via het nieuwe CZO-stelsel moet de kwaliteit van zorg bevorderen, continue professionele ontwikkeling stimuleren en loopbaanperspectief bieden.

Specifiek:

- ❑ Behoud van identiteit van gecertificeerde verpleegkundigen (*certified nurses*)
- ❑ Behoud van relatie tussen beroep (expertisegebied V&VN), opleiding en functie
- ❑ Zorgen voor civiel effect via kern EPA's (diploma) en specifieke EPA's (certificaat) in een opleiding
- ❑ De mogelijkheid om buiten de CZO-opleiding losse EPA's te volgen en te registreren in zowel CZO- als kwaliteitsregister V&V (continu ontwikkelen inzichtelijk en (daardoor) meer mogelijk maken)

4. Flexibilisering CZO-opleidingen, gebaseerd op EPA's

Flexibilisering CZO-opleidingen, gebaseerd op EPA's

Vier manieren waarop EPA's bijdragen aan flexibel opleiden (I):

- 1. Verkorten van de opleiding:** de opleiding bestaat uit kern-EPA's (voor alle medewerkers in een functie), hier hoort een CZO-diploma bij. Afhankelijk van de context (specifieke taakstelling of specifieke zorgtaak of afdeling met een specifieke patiëntencategorie), wordt de opleiding aangevuld met een of meerdere specifieke EPA's. Bij specifieke EPA's binnen een opleiding horen CZO-certificaten.
- 2. Verbreden of verdiepen van kennis en kunde:** bekwaam verklaard worden voor een of meer EPA's voor een andere context of het kunnen uitvoeren van extra taken of rollen. Hiervoor moet aan voorwaarden zijn voldaan, zoals eventuele voorwaardelijke EPA's in de leerroute en de instroomeisen (bijv. opleiding verpleegkunde). Deze 'losse' of gecombineerde EPA's uit andere opleidingen worden door het CZO in ieder geval geregistreerd.

Flexibilisering CZO-opleidingen, gebaseerd op EPA's

Vier manieren waarop EPA's bijdragen aan flexibel opleiden (II):

- 3. Vrijstelling voor al behaalde leereenheden (bv. EPA's):** bij overstap naar een andere opleiding/ leerroute, is alleen bij functie-overstijgende EPA's, toevertrouwd op supervisieniveau 4, sprake van een vrijstelling (alleen inwerken). Bij EPA's die op een lager supervisieniveau zijn behaald, is aanvullende scholing en ervaring gevolgd door bekwaam verklaren nodig.
- 4. Individuele verschillen:** sneller of langzamer bekwaam worden en zo korter of langer over een opleiding of leerroute doen.

Flexibilisering CZO-opleidingen, gebaseerd op EPA's

Drie varianten voor de mate en fasering van flexibilisering:

- 1. Variant A:** opleiden voor de context van een functie, direct te realiseren, in 2019 heeft het programma CZO Flex Level voor deze variant gekozen
- 2. Variant B:** opleiden voor de context van een zorgdomein/ cluster, op termijn te realiseren, vraagt tevens om aanpassing van expertisegebieden (beroepsverenigingen), functieprofielen (branches) en opleidingseisen (CZO)
- 3. Variant C:** opleiden voor het individu of unieke wensen van de zorginstelling (los van functie of zorgdomein), eventueel op de langere termijn te realiseren, vraagt om een heel andere benadering van de relatie: zorgontwikkeling – beroepen (expertisegebieden) – functies – opleiding

Flexibilisering CZO-opleidingen, gebaseerd op EPA's

Mate van flexibilisering: variant A

Opleiden voor de context van een functie:

- er wordt opgeleid voor één functie
- de opleiding bestaat uit kern EPA's
- de opleiding wordt, afhankelijk van de context, aangevuld met een of meerdere specifieke EPA's

NB: Hiernaast kan de professional bekwaam worden in een of meer EPA's uit een andere opleiding. Mits voldaan wordt aan de voorwaarden, o.a.: eventuele voorwaardelijke EPA's in de leerroute en voldoen aan de instroomeisen (bijv. opleiding verpleegkunde)!

Dus:

- leren wat op dat moment nodig en relevant is
- minimalisering van 'overbodig' opleiden
- vermindering van de verletkosten o.a. door vermindering van stages

Civiel effect van opleidingen:

- diploma voor kern EPA's
- certificaten voor specifieke EPA's (binnen een opleiding)
- registratie van (losse of gecombineerde) EPA's uit een andere opleiding (zie ook de voorwaarden bij NB)

Flexibilisering CZO-opleidingen, gebaseerd op EPA's

Mate van flexibilisering: variant B

Opleiden voor de context van een zorgdomein/ cluster (bijv. Acute Zorg of Moeder & Kind Zorg):

- de opleiding verhoudt zich tot meerdere functies uit een bepaald zorgdomein/ cluster
- (basis- en) kern EPA's uit het opleidingscluster worden gecombineerd (eisen aan bredere opleidingsroute)
- specifieke EPA's worden opgenomen in een van de uitstroomprofielen
- aansluiting bij ontwikkelingen in de zorg en/ of organisatie (bijv. combi IC/CC of gezinsgerichte zorg of covid-(long)afdeling)

NB: Hiernaast kan de professional bekwaam worden in een of meer EPA's uit een ander uitstroomprofiel binnen het cluster of EPA's uit een ander cluster. Mits voldaan wordt aan de voorwaarden, o.a.: eventuele voorwaardelijke EPA's in de leerroute en voldoen aan de instroomeisen (bijv. opleiding verpleegkunde)!

Dus:

- breder inzetbaar
- effectieve opvang van pieken en fluctuaties in de zorg
- door maatwerk makkelijker kennis en vaardigheden van vakgebied eigen maken

Civiel effect van opleidingen:

- diploma voor combipakket (basis- en) kern- EPA's (bijv. Acute Zorg)
- certificaten voor kern- en (eventueel) specifieke EPA's (binnen een cluster)
- ₂₀ registratie van (losse of gecombineerde) EPA's uit een ander cluster (zie ook de voorwaarden bij NB)

Flexibilisering CZO-opleidingen, gebaseerd op EPA's

Mate van flexibilisering: variant C

Opleiden voor het individu of 'unieke' wensen van de zorginstelling:

- individuele leerroute door het volgen van een of meer losse EPA's naar keuze
- op basis van een persoonlijke leerbehoefte of (bijzondere) zorgbehoefte
- bijvoorbeeld EPA oncologie voor hospice of EPA geriatricie voor IC

NB: Mits voldaan wordt aan de voorwaarden, o.a.: eventuele voorwaardelijke EPA's in de leerroute en voldoen aan de instroomeisen (bijv. opleiding verpleegkunde)!

Dus:

- makkelijker bij te scholen
- op het juiste moment en niveau toerusten voor taak, rol of functie
- geen sprake van 'overbodig' opleiden

Civiel effect van leereenheden:

- registratie van gecombineerde of losse EPA's
- eigen portfolio van bekwaamheden staat centraal

Flexibilisering CZO-opleidingen, gebaseerd op EPA's

Input van 4 koplopers in de implementatie van flexibel opleiden:

Organisatieperspectief, wat zijn de uitdagingen voor de zorg?

- Toenemende schaarste onder zorgprofessionals
  - op- en afschalen, doorschuiven personeel en dubbelprofielen
  - noodzaak professionals breder op te leiden door sluiten van bedden of units (bijv. eerste hart hulp)
- Nu en in de toekomst goede zorg (blijven) leveren (o.a. sneller overdragen van acute zorg en continue ontwikkeling)
- De inhoud en organisatie van zorg leidend maken voor wat je moet opleiden (en niet andersom)
- Herinrichten van de zorg: hoe ziet de kliniek er over 5 jaar uit? Er ontstaan nieuwe zorg- en organisatieconcepten, bijv.:
  - Geriatrische trauma-unit
  - Beademen op de longafdeling in het kader van covid-zorg
  - Gezinsgerichte zorg
  - Gecombineerde IC/CC (basisgroep IC óf CC verpleegkundigen, aangevuld met een schil van IC+CC verpleegkundigen)

Medewerkersperspectief, wat zijn hun behoeftes en wensen?

- Bekwaam worden en blijven om de (veranderende) zorg te kunnen leveren (meer zekerheid, minder uitval)
- Vertragen van de opleiding (bijv. 3 maanden doorwerken na BAZ voor start uitstroomprofiel is zeer gunstig ervaren)
- Ontwikkelmogelijkheden voor alle verpleegkundige en medisch ondersteunende professionals (met civiel effect)
- Op maat opleiden, geen lange opleidingstrajecten waarvan de inhoud niet aansluit bij de zorg/ context

Flexibilisering CZO-opleidingen, gebaseerd op EPA's

Input van 4 koplopers in de implementatie van flexibel opleiden:

- Variant C is een wenkend perspectief, niet op korte termijn haalbaar. Wel in de verre toekomst? Lijkt een utopie...
- Variant B wordt nog niet door alle koplopers als dé oplossing gezien (in kaart brengen van consequenties is nodig):
  - Het biedt in eerste instantie veel mogelijkheden door de verbreding (zorgt voor meer flexibiliteit binnen een zorgdomein)
  - In deze variant wordt als eerste gedacht aan combinatie van IC en CC en de gezinsgerichte zorg
  - De grootste behoefte ligt bij het bieden van 'losse of gecombineerde' EPA's, buiten de (eigen) CZO-opleiding (kan ook in variant A)
- Variant A biedt op de korte en middellange termijn de volgende flexibiliseringsmogelijkheden:
  - Verkorten van opleiden, vooral onderscheid kern- en specifieke EPA's, functie-overstijgende EPA's en vrijstellingen. Ook wordt genoemd om inzet van professionals i.o. op grond van supervisieniveau per EPA te benutten bij de flexibilisering
  - Verbreden of verdiepen van opleiden: losse of gecombineerde EPA's buiten de (eigen) opleiding, dit vraagt wel om:
    - Duiding en uitwerking van de EPA in deze context (zijn de bestaande EPA's hiervoor geschikt of geschikt te maken?)
    - Duidelijkheid over EPA's die alleen behaald kunnen worden in combinatie met andere EPA's (voorwaardelijke EPA's)
    - Duidelijkheid over de betekenis van het volgen van een of meer losse EPA's (wel/ geen andere functie of inschaling)?

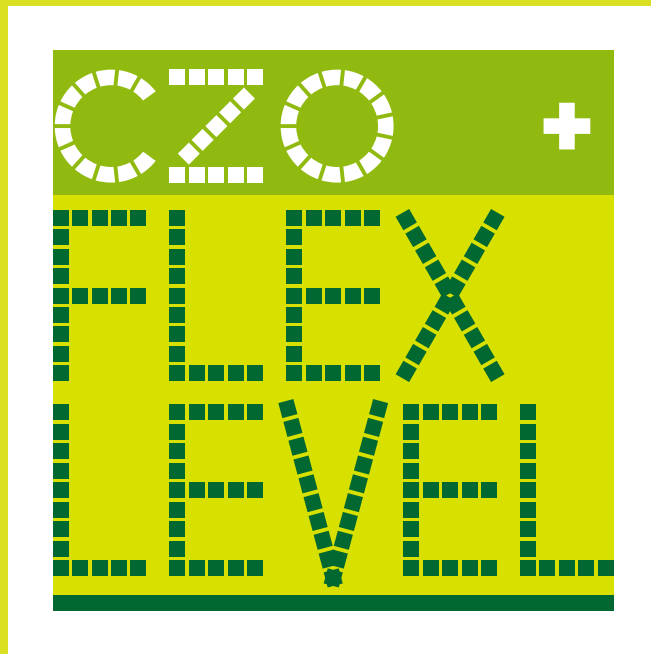
NB: koplopers geven aan dat een groot deel van de professionals een opleiding zal blijven volgen. Vanuit patiënten perspectief (kwaliteit van zorg, bekwaam en bevoegd personeel) en medewerkersperspectief (bij een groep willen horen en identiteit)

Flexibilisering CZO-opleidingen, gebaseerd op EPA's

Conclusies en besluiten t.a.v. de mate en fasering van flexibilisering:

1. Variant A sluit aan bij de behoefte in de praktijk en biedt voldoende mogelijkheden en uitdagingen in de komende jaren (t/m 2025). Variant B en C worden beschouwd als toekomstscenario's, de ontwikkelingen in het werkveld bepalen wanneer B of C aan de orde is.
2. De manieren van flexibilisering uit variant A beter uitwerken, communiceren en inzetten:
  - Faciliteer de gerichte keuze voor kern- en specifieke EPA's in de zorginstellingen (benut hierbij good practice)
  - Inventariseer en faciliteer de behoefte aan losse of gecombineerde EPA's, buiten de opleiding:
    - Breng de meest voorkomende veranderingen in zorgconcepten/ zorgorganisaties in kaart
    - Vertaal deze veranderingen in de behoefte aan EPA's
    - Formeer een top 5 - 10 van meest gevraagde losse EPA's (o.a. beademing, monitoring)
    - Ga na of voor deze context een bestaande EPA volstaat of een nieuwe ontwikkeld moet worden
    - Pas indien nodig bestaande EPA's aan of ontwikkel nieuwe EPA's (inclusief theorie)
    - Beschrijf het proces hoe sneller geacteerd kan worden op de behoefte aan nieuwe (losse) EPA's
    - Zorg ervoor dat wet- en regelgeving en systemen, indien mogelijk, worden aangepast op flexibel opleiden
3. Onderzoek of/ onder welke voorwaarden IC/CC afdelingen en M&K-centra in aanmerking kunnen komen voor een eigen 'expertisegebied' en als gevolg daarvan voor de eigen context kunnen worden opgeleid? Deze analyse vindt plaats in samenspraak tussen V&VN, NFU/ NVZ en opleidingsinstellingen (zie ook volgende dia)
4. Expertise ontwikkeling, via artikelen en onderzoek, t.a.v. flexibiliseringsvraagstukken (o.a. functie-overstijgende EPA's: is het mogelijk EPA-gericht op te leiden voor meerdere contexten? En zo ja, onder welke voorwaarden?)

5. Borging flexibiliteit en duurzaamheid CZO-opleidingen

Flexibel en duurzaam opleiden

Om flexibel en duurzaam op te leiden, is het van belang dat de *loop* ‘ontwikkelingen in zorg / zorgorganisatie – beroepen (expertisegebieden) – functies (functieprofielen) – opleidingen (opleidingseisen/ EPA’s)’ ontwikkelingsgericht wordt ingericht (hieronder een eerste aanzet):

- EPA’s, EPA-overstijgende theorie en EPA-overstijgende leeractiviteiten zijn de bouwstenen van flexibele opleidingen. Deze bouwstenen maken deel uit van de opleidingseisen (CZO), die weer zijn gebaseerd op het betreffende expertisegebied, ontwikkeld door de beroepsvereniging V&VN of NVAM of LVO of NVMBR
- Het expertisegebied sluit aan bij de veranderende zorgvraag / zorgorganisatie en is een belangrijke bron voor het functie- en competentieprofiel (branches) van de professionals (in opleiding)
- Het CZO krijgt via leden van de adviesraad CZO en door registratie van (losse) EPA’s zicht op de behoefte aan nieuwe leereenheden/ EPA’s c.q. CZO-opleidingen. De beroepsvereniging zal, indien de tripartiete besluitvorming positief uitvalt, hierop aansluiten door het opleveren van een nieuw expertisegebied